

Föreningen Landeryds Järnvägsmuseum, LJM

Styrelsens verksamhetsberättelse för 2019

Renoveringen av den täkta godsvagnen ("finkan") HNJ G 861 pågår för fullt i och vid lokstallet sedan hösten 2019.

Föreningens ändamål

Föreningen Landeryds Järnvägsmuseum, LJM ska enligt § 3 i stadgarna, rubricerad **Föreningens syfte och mål**, "bevara Landeryds stationsmiljö och lokstall samt främja en järnvägshistoriskt positiv utveckling av densamma. Särskilt stor vikt ska läggas vid att bevara lokstall, stationshus, gods- magasin, vagnvåg/våghus och bangård samt genomföra nödvändiga renoveringar och erforderligt underhåll vid desamma. Föreningens långsiktiga mål är, i första hand, att bedriva museiverksamhet i Landeryds lokstall, samt bedriva trafik med museala järnvägsfordon. Om möjligt med anknypning till Halland och forna HNJ."

Antalet medlemmar i föreningen är cirka 240. Föreningens organisationsnummer är 802419-0780.

Styrelse och revisorer

Styrelsen har under verksamhetsåret haft följande sammansättning:

Per-Yngve Bengtsson, ordförande
Peter Folkeson, sekreterare
Joost Witte, kassör
Christer Johansson
Gunhild Mårtensson

Suppleanter:

Anders Erlandsson
1 repr för Landeryds Samhällsförening (utsedd av denna förening)
1 reps för Landeryds Golf (utsedd av denna förening)

Revisorer:

Mikael Nennesson
Carl-Åke Johansson

Revisorssuppleanter:

Inge Linder
Rolf Nilsson

Valberedning:

Sven-Olof Svensson, sammankallande
Bo Ljungqvist
Krister Engström

Styrelsens firma tecknas av ordföranden och kassören var för sig. Föreningen har ett företagskonto (för allmänna föreningsmedel) och ett sparkonto (för LJM fordonsfond) i Södra Hestra Sparbank samt ett plusgirokonto i Nordea (huvudsakligen för medlemsavgifter).

Befattningsansvariga (enligt förslag från valberedningen till den nyvalda styrelsen)

Maskin & verktyg: Bo Ljungqvist
Infrastruktur, mentor: Jan-Olof Osbeck
Vagn: Hans Evaldsson, Göran Johansson
Café och försäljning: Kerstin Folkeson, Peter Folkeson
Medlemsregistrator: Kerstin Folkeson
Webbmaster (www.landeryd.info/www.tagdagarna.se): Erik Jakobsson

Ordinarie sammanträden och andra möten

Styrelsen har under året haft tolv protokollförda sammanträden. Sammanträdeslokal har varit föreningens hyrda utrymme i Landeryds stationshus (gamla tågexpeditionen).

Utöver ordinarie mötesverksamhet har styrelsen, ofta biträdd av aktiva medlemmar, tagit en lång rad kontakter och haft många möten rörande föreningens verksamhet – inte minst om Tågdagarna – med Hylte kommun, lokala och andra samarbetspartners, företag, myndigheter m fl.

Föreningens årsmöte hölls 2019-04-09 i Landeryds församlingshem med ett 30-tal medlemmar närvarande. Efter stämmoförhandlingarna och lunch kåserade Sten-Åke Bergholm, Nässjö Järnvägmuseum, i ord och bild på temat "Järnvägssverige från A till Ö" med avbrott för kaffepaus.

Medlemsmöte hölls 2019-01-23 i väntsalen i Landeryds stationshus med 29 medlemmar närvarande. Inbjuden gäst var författaren och teknikhistorikern Bengt Spade som visade foton som han tog på stations- och järnvägs miljön i Landeryd under främst 1960-talet. Ytterligare ett medlemsmöte hölls i samma lokal 2019-10-28 med ett 25-tal personer närvarande. Mötet gästades av Thomas Themar, Museiföreningen Västra Centralbanans Järnväg, som visade bilder från VCJ och berättade om Falköpingsbanans historia och utveckling ner till nedläggningen på 1980-talet. Vid båda medlemsmötena informerade LJM:s ordförande Per-Yngve Bengtsson om aktuella frågor inom föreningen. Minnesanteckningar från medlemsmötena publicerades på www.landeryd.info.

LJM har under året genom ordföranden Per-Yngve Bengtsson och styrelseledamoten Christer Johansson varit representerad i Långaryd/Landeryd i samverkan, en sammanslutning för nätverksbyggande och samordning av lokalt föreningsliv och planerade aktiviteter. De samverkande föreningarna ger också ut bygdebladet SOCKENBUDET, där artiklar och bilder rörande LJM och Tågdagarna våra aktiviteter publicerats under året. Per-Yngve Bengtsson har representerat LJM vid samverkansmöten i Hylte kommun, gällande bl a Sommarfesten (Hyltebruk). LJM är medlem av Järnvägshistoriska Riksförbundet, JHRF och Sveriges Arbetlivsmuseer/ArbetSam.

Styrelsearbetets huvudsakliga inriktning under 2019

Styrelsen har under 2019 i stort haft samma övergripande tre-delade fokus som 2018, nämligen

- 1) att få igång och etablera föreningsverksamheten i vid bemärkelse
- 2) att successivt stärka föreningens ekonomi
- 3) att arrangera och utveckla Tågdagarna i Landeryd

Föreningsverksamheten

Till första punkten – föreningsverksamheten i stort – hör, utöver regelbundna, protokollförda styrelsesammanträden och stadgarnas krav på minst ett årligt medlemsmöte, även god löpande medlemskontakt. Det viktiga arbetet med medlemsregistret har huvudsakligen skötts av LJM medlemsregistrator Kerstin Folkesson och Peter Folkesson.

Till föreningsverksamheten i stort hör också arbetsdagarna dit alla medlemmar är välkomna för att praktiskt bidra till föreningens utveckling. Under fjolåret genomfördes ett flera arbetsdagar, förannonserade bl a på föreningens hemsida och med samling vid lokstallet. Se vidare under rubriken **Arbetsinsatser och åtgärder** nedan.

Ekonomi

När det gäller fokuspunkt 2 ovan – att successivt stärka föreningens ekonomi – har följande faktorer bidragit till att föreningens likviditet kunnat förbättras under året:

- a) ökande medlemsintäkter. Medlemsavgifterna är grundbulten i föreningens ekonomi
- b) fortsatt evenemangsstöd från Region Halland och Hylte kommun (85 000 kr vardera) till Tågdagarna inom ramen för den regionala satsningen "evenemangsbaserad destinationsutveckling". Pengarna täcker bl a gemensamma kostnader som LJM, Landeryds Samhällsförening och Golf har för Tågdagarna i Landeryd
- c) kulturstöd om 10 000 kr från Hylte kommun
- d) beviljat stöd i form av avropningsbara Bygdens bank-medel på totalt 215 000 kr från Södra Hestra Sparbank till specifika projekt (fordonsinköp och -renoveringar), pengar som avlastar föreningskassan
- e) allmän sparsamhet och översyn av alla fasta utgifter
- f) goda biljettintäkter under Tågdagarna
- g) sponsring från medlemmar och företag, däribland 10 000 kr från Derome i Kinnared (för nya våghuset i Landeryd)
- h) aktiv bokföring med ständig bevakning av likviditet och kontroll av inkomna fakturor

Mycket arbete återstår när det gäller att stärka föreningens ekonomi, vars stabilitet avgör de långsiktiga möjligheterna att utveckla såväl museet i lokstallarna som Tågdagarna och andra reseaktiviteter. Styrelsen arbetar med att hitta olika finansieringskällor, bl a för att öka tillgängligheten till museet i olika avseenden. Museet bör kunna göras till en "året runt-företeelse" i högre grad än i dag, men detta kräver bl a investeringar i fastighetens infrastruktur (t ex värme, vatten och avlopp, duschar, toaletter) samt i modern presentationsteknik (t ex skyltning, digital information, ljussättning). För siffermaterial rörande föreningens ekonomi under 2019 hänvisas till särskild redovisning.

Tågsläppet

Tågsläppet med öppet hus i lokstallet, dressincykling, tipspromenad, kaffeservering m m genomfördes 2019-04-28 under överraskande god publik tillströmning.

Tågdagarna

Tågdagarna 2019-09-07/08 – föreningsstyrelsens tredje fokuspunkt – blev en framgång tack vare ett gediget arbete från många aktiva medlemmar och samarbetspartners på berörda orter. Totalt såldes 3 664 tåg-, ångvagns- och bussbiljetter till ett sammanlagt värde av cirka 260 000 kr. Utifrån antalet sålda färdbiljetter, parkerade bilar i Landeryd och tidigare erfarenheter är bedömningen att cirka 11 000 personer besökte Tågdagarna 2019, därav många barnfamiljer. Barn upp till tolv års ålder åker gratis. Samarbetet med Nässjö Järnvägmuseum, NJ, om tåg- och ångvagnstrafiken fungerade utmärkt, detsamma gällde för busstrafiken och dess utförare, Magnus Knutsson, Jönköping. Hallandstrafikens avgiftsfria Krösatåg Halmstad-Landeryd och åter båda evenemangsdagarna lockade till fyra i princip fullsatta tåg.

Styrelsens ambition var också att höja aktivitetsnivån i kommunens centralort Hyltebruk. Detta lyckades genom samverkan med bl a Hylte kommun, Infranord, Stora Enso och Hylte Internationella Kommitté (HIK) samt Hylte Skateförening. Således erbjöd lördagen ett stort utbud av aktiviteter för alla åldrar i Hyltebruk med bl a ett ångloksdraget tåg Torup-Hyltebruk som komplement till rälsbusstågen, kommunens Sommarfest, spårunderhållsdemonstration av Infranord på bangården, HIK-serverat Stora Enso-kaffe vid stationen, guideade turer på bruket (även på söndagen) och OS-kvältävlingar m m i nya skateparken vid Forum.

I Landeryd arrangerades en "återinvigningsceremoni" för det nyrenoverade stationshuset i samarbete med Trafikverket under medverkan av dess fastighetsförvaltare Sofia Sundholm, Malin Clarke från Kulturmiljö Halland, samt ovan nämnde Bengt Spade, som klippte det blågula bandet och vars unika Landerydsfoton från 1960-talet visades i en utställning i stationshusets lägenhet. I lägenheten erbjöds besökarna dessutom att ta del av scenkonstnären Nathalie Ruiz' dans-performance "Den svarta damen" – med rörliga bilder inspelade i Landeryds lokstall – och ett möte med residenskonstnären Miia Kettunen och hennes verk.

Det rika utbudet av tåg- och busstrafik och mängden kringaktiviteter på alla berörda Tågdagarorter sammanfattades i ett 16-sidigt programblad som distribuerades till alla biljettköpande besökare, på bilparkeringen, ombord på tågen etc.

En nyhet för året, förutom ångtågen till Hyltebruk, var veteranbussförbindelsen Falkenberg-Landeryd och omvänt via Torup-Brännögård och Kinnared under båda evenemangsdagarna. Bussarna utnyttjades tämligen väl, men gångtider och personalomsorg talar emot en fortsättning av denna trafik.

Föreningens nettovinst av trafiken och de många sålda färdbiljetterna (18 procent fler än 2018) vars intäkt tillföll LJM enligt avtalet med NJ, blev dock mindre än vad styrelsen bedömer som långsiktigt önskvärt. Överskottet betydde dock att den förlustgaranti som Hylte kommun beviljat, inte behövde utnyttjas. Mot bakgrund av de betydande belopp som totalt omsätts under Tågdagarna med kringaktiviteter är det över tid angeläget att det ekonomiska utfallet blir större för LJM även om det primära i evenemanget är att liva upp berörda orter, lyfta fram järnvägens betydelse förr och nu samt att bygga nätverk och inte minst: ha roligt! Det är styrelsens uppfattning att så också kan bli fallet genom fortsatt utveckling av det sedan länge väl etablerade Tågdagarna-konceptet. Dit hör att underlätta för besökarna/resenärerna på olika sätt, t ex genom att erbjuda ännu bredare betalningsmöjligheter via kort och Swish och välfungerande parkeringsplatser för husbilar.

Arbetsinsatser och åtgärder

I det följande redovisas viktigare arbetsinsatser och åtgärder under 2019, utförda såväl av styrelsens ledamöter som medlemmar under annonserade arbetsdagar eller vid andra tillfällen.

Byggnader

Lokstallet:

Vändskivans trävirke har på nytt impregnerats med antikvarisk tjärblandning.

Hela byggnaden har städats och diverse mindre underhållsåtgärder utförts.

Gräsklippning och busk- och trädröjning har gjorts längs kolarspåret.

Kontakt har tagits med Hylte kommun, en rörfirma, länsstyrelsen och LLUH med avsikten att under 2020 gå in med en ansökan om ekonomiskt stöd till en inkoppling av byggnaden till kommunalt vatten & avlopp samt en ny brandpost söder om Hyltevägen (för vattentagning till ånglok). Projektet är kostnadsberäknat till cirka 480 000 kr inklusive moms, men kan möjligen komma att utökas med anläggandet av ett antal parkeringsplatser för husbilar väster om lokstallet.

Vagnvågen/våghuset:

Det förfallna våghuset har ersatts med ett nytt, byggt av snickaren Thore Hansson, Kinnared, med sponsring av Derome, Kinnared. Husbygget har skett med Trafikverkets tillåtelse.

Stationshuset:

Föreningslokalen, väntsalen och toaletten har städats inför Tågdagarna och möten.

Bangården:

Trafikverket/Infranord har efter önskemål från LJM renoverat spår 3 genom vegetationsbekämpning och ett tämligen omfattande slipersbyte. Vidare har växlarna i båda spårändarna åtgärdats så att rundgång blir möjligt på spår 3.

Det statliga byggnadsminnet:

LJM har fått Trafikverkets tillstånd att använda godsmagasinet och dressinboden som förrådsutrymmen och stationshusets lägenhet för bl a kulturevenemang i samband med Tågdagarna. Trafikverket har också anslutit sig till LJM:s projekt rörande uppskyltning av en "järnvägshistorisk promenadslinga" i Landeryd, där verket beslutat bekosta och ta fram de tre skyltar som avser det statliga byggnadsminnet, d v s stationshuset, godsmagasinet och dressinförrådet. Övriga skyltar står LJM för, och slingan beräknas vara klar under våren 2020.

Det försvunna vattentornet:

Nya kontakter har tagits med Trafikverket och Värnamo kommun angående framtiden för vattentornet på bangården i Värnamo. LJM:s förslag är att tegeltornet – som Trafikverket anser hindra en önskad ombyggnad av bangården – flyttas till Landeryd där det skulle ersätta det för cirka 40 år sedan rivna vattentornet av liknande typ. Tornet får inte rivas enligt domstolsutslag. Under hösten/vintern 2019-2020 har Trafikverket låtit utföra en kulturhistorisk utredning kring tornet, där en flyttning av tornet till Landeryd kommenteras enligt följande: *Flyttningen måste ske genom att tornet rivs i mindre delar, exempelvis med den metod som använts för flyttning av byggnader vid Frilandsmuseet i Köpenhamn.*

Fördelar: *Det hamnar i ett sammanhang där byggnaden görs tillgänglig för publik.*

Nackdelar: *Kulturmiljön i Värnamo stad mister en viktig byggnad. Uppdelningen av byggnaden är komplicerad och kräver ett stort och dyrt arbete om man ska behålla byggnadens ursprungliga karaktär. Återskapande av de tekniska installationerna blir svårt och dyrt. Antikvariskt finns det en tveksamhet med att tornet har en annan typ än de som byggdes längs HNJ och så som det nu rivna vattentornet i Landeryd var utformat.*

Utredaren 1:e antikvarie Björn Olofsson, Stiftelsen Jamtli i Östersund, anser att det rimligaste bevarandeanvärdet är att rusta upp vattentornet på dess nuvarande plats. Dock anser han att Trafikverket bör utreda kostnader och finansiering av en flyttning av tornet dels inom Värnamo, dels till Landeryd!

Fordon

Dieselloket fd SJ T23 119:

LJM har under året köpt loket av Bergslagens Järnvägssällskap enligt villkoren i det tidigare depositionsavtalet mellan föreningarna. Under året har olje- och filterbyte genomförts på loket.

Diesellokomotorn f d SJ Z43 215:

LJM har under året köpt lokomotorn av Bergslagens Järnvägssällskap enligt villkoren i det tidigare depositionsavtalet mellan föreningarna.

Personvagnen B1K 5157:

Denna LJM-ägda vagn återfördes under året till LJM från Bergslagens Järnvägssällskap genom transporthjälp av Nässjö Järnvägsmuseum. Vagnen rullade i ett av tågsätten under Tågdagarna men uthyrdes därefter i samråd med Järnvägsmuseet i Gävle till LJM (på vissa villkor) till Tågakeriet i Bergslagen AB (Tågab) i Kristinehamn, som nu regelbundet använder den i bolagets persontrafik. Vagnen transporterades till Kristinehamn av Nässjö Järnvägsmuseum. I hyresavtalet med LJM har Tågab förbundit sig att rusta upp vagnen (bl a byte av buffertar och 20 "mjölkiga" fönster), stå för dess löpande underhåll, hålla vagnen försäkrad, samt att LJM årligen kan använda vagnen i Tågdagarna-trafiken.

Personvagnen Bo5 4752:

Vagnen, som för närvarande finns hos Nässjö Järnvägsmuseum, är i behov av diverse underhållsåtgärder, bl a rengöring och byte av säten. Arbeten har planlagts och delvis påbörjats under året.

Rälsbuss Y8 1976 och släpvagnen UBF7Z 2069:

Under året har ett nytt depositionsavtal skrivits med fordonens ägare Kurt Blomqvist, Mjölby.

HNJ G 861:

Denna täckta godsvagn har växlats in i lokstallet och dess renovering till utställningsstandard har inletts med ekonomiskt stöd av Södra Hestra Sparbank.

Marknadsföring och trycksaker

Under året har ett antal trycksaker producerats via beställning hos de lokala tryckerierna Hylte Tryck och Jako, exempelvis numrerade biljetter, flyers och det 16-sidiga programbladet till Tågdagarna. I flertalet fall har layouten till dessa produkter utförts av firman Dynamit/Göran Fritzon på för föreningen fördelaktiga villkor.

Betalda annonser inför säsongen, Tågsläppet, Tågdagarna och jul & nyårs-hälsning har införts i Hallandsposten och dess bilaga Sommarhalland, JärnvägsInfo-förlagets Tågsommar och Arbetslivsmuseernas Sverigeguide. En annons om LJM, museet och Tågdagarna har bokats på ett antal kommunala informationsskyltar längs de större vägarna, bl a riksväg 26, för exponering under 2020. Tågdagarna fick också god förhandsreklam i Hallandstrafikens annonser inför gratiskörningarna med Krösatåg Halmstad-Landeryd och åter. Inför Tågdagarna provades också digital annonsering via ett antal dagstidningars hemsidor med 100 000 registrerade exponeringar.

Tågdagarna-banderoller har varit uppsatta i Landeryd, Torup, Hyltebruk, Smålandsstenar och Spånstad. Genom tillmötesgående från Hylte kommun har dessutom ett "skyltfönster" i Gamla idrottshallen i Hyltebruk kunnat användas för Tågdagarna-reklam med tidigare tillverkat skyltmaterial.

Löpande kontakter med medierna har under 2019 resulterat i ett flertal tidningsartiklar om LJM och Tågdagarna i bl a Hallandsposten och inslag i regional radio och TV. Föreningen har även lämnat uppgifter till Hylte kommuns evenemangskalender.

Burserydsbanan:

Under året togs ytterligare kontakter med Hylte kommun med syftet att åstadkomma ett seminarium eller liknande rörande Burserydsbanans framtid. Järnvägen Landeryd-Burseryd har varit utan godstrafik sedan april 2014 och får formellt rivas upp fr o m december 2020. LJM-styrelsens

ambition är att undvika rivning av spåret, i synnerhet på sträckan Landeryd-Broaryd, och skapa ett rådrum för fortsatt diskussion mellan berörda parter om banans tänkbara roll i framtiden. Sträckan Landeryd-Broaryd är cirka 6 km lång och har stor potential redan initialt som exempelvis dressincyklingspår och på längre sikt, med erforderligt ekonomiskt stöd för istandsättande och drift, som museibana kopplad till Landeryds Järnvägsmuseum.

Lite övrigt från 2019

Föreningen har under året erbjudits diverse gamla föremål och dokument med anknytning till HNJ, däribland en våg och tjänstgöringsintyg. Flera av dessa bedöms som mycket intressanta och "insamling" ska ske under 2020.

Länsstyrelsen beviljade på LJM:s begäran förlängd projekttid för genomförandet av den "järnvägshistoriska promenadslinjan", se också avsnittet *Det statliga byggnadsminnet* ovan. Länsstyrelsen bidrar med maximalt 13 000 kr till projektet, pengarna kommer från landsbygdsmedel med ursprung i Nissans vattenregleringsfond.

LJM försäkringsskydd har förbättrats med ett Första risk-upplägg även för föreningens fordon med möjlighet till högre ersättning vid skada.

LJM tilldelades under våren LLUH-utmärkelsen "Årets Landsbyggare" i klassen entreprenöriell förening.

Länsstyrelsen anmälde sitt intresse av att förklara Landeryds lokstall som regionalt byggnadsminne och byggnaden besöktes av en arkivarie 2019-10-03.

Frågan om infrastrukturförvaltningen av LJM spårområde i Landeryd har lösts genom stort tillmötesgående från Nässjö Järnvägsmuseum. Trafikverket har på ett positivt sätt medverkat till den i sammanhanget nödvändiga säkerhetsbesiktningen av spåren.

Styrelsen beslutade 2019-08-18 om en prislista vid de tillfällen som lokstallet/museet öppnas på begäran av externa besökare. Första debiterade besöksgrupp enligt detta avgiftssystem var "Aktiva seniorer" från Halmstad vars 46 deltagare inbringade 1 020 kr. Den största sammanhållna gruppen som besökte järnvägsmuseet under fjolåret var dock de 202 mc-förare som stannade till i september.

Under hösten besökte representanter för LJM Hovmansbygd i Blekinge för att studera en där uppställd f d HNJ rälsbuss (Yd 14, tillverkad av Hilding Carlsson på 1930-talet, men senare ombyggd till banarbetsfordon). Någon uppgörelse om förvärv kunde inte träffas.

2019-10-28 hölls ett möte med turist- och näringslivskontoren i Hylte kommun. Mötet resulterade i att kommunen åtog sig att producera en kort "reklamfilm" om upplevelsemöjligheterna i Hylte kommun att spridas av bl a LJM och föreningens medlemmar och kommunen i så många kanaler som möjligt, inte minst i samband med marknadsföringen av Tågdagarna. Avsikten med filmen är att stimulera besökare utifrån att stanna längre i bygden, bl a resenärer med den nya färjelinjen Grenå-Halmstad, och därmed tillföra lokala företag och verksamheter större intäkter.

LJM tecknade under året ett avtal med Hylte kommun om att under sommarmånaderna tillhandahålla en obemannad "turistservice" vid lokstallet, bestående av ett antal brevlådor med tryckt informationsmaterial riktade till turister. Ett antal medlemmar snickrade förtjänstfullt i god tid ihop ett "brevlådeställ" under tak inför starten av verksamheten som ger en mindre årlig ersättning till föreningen.

Stort tack!

Slutligen ett stort tack till alla medlemmar och samarbetspartners – ingen nämnd och ingen glömd – som under fjolåret bidragit till att flytta fram LJM:s positioner och till att Tågdagarna i Landeryd kunde genomföras med gott resultat! Det är med gemensamma krafter som verksamheten kan utvecklas till fromma för LJM som förening, men också för vaktsläendet kring den unika järnvägsmiljö som i så hög grad finns bevarad i Landeryd med vårt egna lokstall, stationshuset och f d HNJ personalbostäder som tydliga accenter. En livaktig förening med många medlemmar och ordning på ekonomin är dessutom bästa garanten för att erhålla det offentliga erkännande och stöd från kommun, region och stat som är en förutsättning för långsiktigt, framgångsrikt arbete.

Landeryd 2020-03-11

Styrelsen för Föreningen Landeryds Järnvägsmuseum, LJM

.....
Per-Yngve Bengtsson, ordförande

.....
Peter Folkesson, sekreterare

.....
Joost Witte, kassör

.....
Christer Johansson, ledamot

.....
Gunhild Mårtensson, ledamot

.....
Anders Erlandsson, suppleant

.....
För Landeryds Samhällsförening, suppleant
Thomas Gustavsson

.....
För Landeryds Golf, suppleant
Fredrik Johansson